

การจัดการเรียนการสอน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสหบำรุงวิทยา อำเภอดอนตูม
จังหวัดนครปฐม

Learning Management by Sufficient Economy According to Suppurisadham 7 of
Secondary Sahabumrungwittaya School, Dontom District, Nakorn Pathom
Province

¹อิศรา ธันดา, ²สุวัฒน์ รักขันโท และ ³นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ
¹Issara Thunda, ²Suwatsan Ragkhanto and ³Niwes Wongsuwan

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.
E-mail: ¹thundaiss@gmail.com, ²noonsuwat@gmail.com, ³wjr.wishing@gmail.com

Received October 22, 2023; Revised November 16, 2023; Accepted December 29, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสหบำรุงวิทยา 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสหบำรุงวิทยา 3) เพื่อเสนอแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสหบำรุงวิทยา รูปแบบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ แบบทดลองขั้นต้น คือ การวิจัยเชิงทดลอง เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสหบำรุงวิทยา อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม โดยใช้แบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดการเรียนการสอนเศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โรงเรียนสหบำรุงวิทยา จังหวัดนครปฐม ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.72 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านเนื้อหา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย = 3.76 รองลงมาคือด้านกิจกรรมการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย = 3.74 และด้านคุณประโยชน์จากชุดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด = 3.69

2. ผลตามสมมติฐานการจัดการเรียนการสอน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสหบำรุงวิทยา โดยจำแนกตามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักเรียนที่มีเพศสภาพผู้ปกครอง และการเข้าร่วมกิจกรรมในโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

3. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ครูควรนึกถึงพฤติกรรมหรือการแสดงออกของนักเรียน โดยพิจารณาจากผลงานหรือชิ้นงานที่เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนเกิดผลลัพธ์ปลายทางตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้ว และเกณฑ์ที่ใช้ประเมินควร

เป็นเกณฑ์คุณภาพในรูปของมิติคุณภาพ อย่างไรก็ตาม ครูอาจจะมีหลักฐานหรือใช้วิธีการอื่น ๆ เช่น การทดสอบ
ก่อนเรียนและหลังเรียน การสัมภาษณ์การศึกษาค้นคว้า การฝึกปฏิบัติขณะเรียนรู้ประกอบด้วยก็ได้

คำสำคัญ: การจัดการเรียนการสอน; เศรษฐกิจพอเพียง; สัปปุริสธรรม 7

Abstract

This article aimed to study (1) the learning management of the Sufficiency Economy according to the Seven Sappurisadhamma principles of junior high school students. Saha Bamrung Wittaya School (2) to compare the learning management achievement on the subject of sufficiency economy according to the principle of Sappurisadhamma 7 of junior high school students. Saha Bamrung Wittaya School (3) to propose a learning management plan on Sufficiency Economy according to the Seven Sappurisadhamma principles of lower secondary school students. Sahabamrung Wittaya School Qualitative research methods the primary experimental type is experimental research. About teaching and learning on the subject of sufficiency economy according to the principle of Sappurisadhamma 7 of junior high school students Sahabamrungwittaya School, Don Tum District, Nakhon Pathom Province Using a single group test before class and after class. The research results were found as follows;

1. Providing teaching and learning of sufficiency economy according to the principles of Sappurisadham 7, Saha Bamrung Wittaya School Nakhon Pathom Province, all 4 aspects are overall at a high level, with an average of 3.72 when considering each aspect. By sorting the average from highest to lowest, it was found that the aspect with the highest average was the content aspect, which was at a high level with an average of = 3.76, followed by the aspect of teaching and learning activities with an average of = 3.74, and the aspect of benefits from learning set has the smallest mean = 3.69.

2. Results according to the assumptions of teaching and learning on the topic of Sufficiency Economy according to the principles of Sappurisadhamma 7 for lower secondary school students. Sahabamrung Wittaya School Classified by personal factor data, it was found that students whose parental status and participation in school activities had no difference therefore rejecting the hypothesis.

3. Lesson plan on Sufficiency Economy according to the principles of Sappurisadham 7 for junior high school students. The teacher should think about the behavior or expression of the students. By considering work or pieces of work that are empirical evidence showing that students produce results according to predetermined criteria. The criteria used for evaluation should be quality criteria in the form of quality dimensions. However, teachers may have evidence or use other methods such as pre-class and post-class tests. research interview Practicing while learning can include.

Keywords: Teaching and Learning Management; Sufficiency Economy; Sappurisadhamma 7

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยพัฒนาคุณภาพของคนในชาติ แม้ว่ากระแสโลกาภิวัตน์จะเข้ามาบีบคั้นบทบาทสำคัญต่อสังคมไทยเพียงใด การจัดการศึกษาให้แก่คนไทยในชาติยังมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของโลกในปัจจุบัน เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม มีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตราที่ 26 ได้มุ่งให้พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดวิจารณ์ คัดสรรสร้างสรรค์ และมีวิสัยทัศน์ เนื่องจากว่าการคิดช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการแก้ปัญหาสามารถดำรงชีวิตได้ในปัจจุบันในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและการศึกษาตลอดชีวิต (Damnoen et al., 2021) โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (ราชัญ สมทบ, 2566) การพัฒนาที่สำคัญ คือ การพัฒนาที่สมดุลอย่างเป็นองค์รวมทุกด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีพื้นฐานทางจริยศาสตร์ ความเป็นคนดีทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม (พระสุริยา ไชยประเสริฐ และ ภาสกร เรืองรอง, 2566) ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องสร้างองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์(Phumphongkhochasorn et al., 2021)

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางการสื่อสารแบบไร้พรมแดน ทั้งสื่อโทรทัศน์ ดาวเทียม คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ตลอดจนโทรศัพท์มือถือ และโครงข่ายการสื่อสารที่เชื่อมต่อกันทั่วโลก ทำให้การสื่อสารแบบข้ามทวีปเกิดขึ้นภายในไม่กี่วินาที ทำให้กระแสยุคบริโภคนิยมกระจายไปทั่วโลก (ซึ่งเกิดจากผลของการศึกษาในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สร้างบุคลากรที่มีคุณภาพและมีทักษะที่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ในอนาคต (ทิพย์วรรณ สุพิเชษฐ, 2566) การพัฒนาโรงเรียนอัจฉริยะในยุคดิจิทัล เป็นการพัฒนาที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในแนวทางที่เหมาะสม เช่น การส่งเสริมและพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตและมีสื่ออุปกรณ์ที่เหมาะสมกับครูและนักเรียน โดยการให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มทักษะให้กับบุคลากรและนักเรียนให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ชาญวิทย์ ชุมศรี และ พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ, 2566)

สัปปุริสธรรม หมายถึง ธรรมของสัตว์บุรุษ ธรรมของคนดีธรรมที่ทำให้เป็นสัตว์บุรุษมี 7 ประการ (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) คือ 1) อัมมัญญตา รู้หลักหรือรู้จักเหตุ 2) อัถถัญญตา รู้ความมุ่งหมายหรือรู้เหตุผล 3) อตถัญญตา รู้จักตน 4) มัตถัญญตา รู้จักประมาณ 5) กาลัญญตา รู้จักกาลเวลา 6) ปริสัญญตา รู้จักชุมชน สังคม 7) บุคคสัญญตา รู้จักบุคคล คุณธรรม 7 ประการอันเป็นคุณสมบัติภายในตัวผู้นำ ซึ่งมีคุณสมบัติทั้ง 7 ประการนี้เป็นองค์ประกอบและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกันอย่างสมบูรณ์ที่จะทำให้ผู้นำสามารถจัดการสามารถปฏิบัติการในภาระงานทุกอย่างให้บรรลุผลสำเร็จได้ตามเป้าหมาย (พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ. ปยุตโต, 2556) คุณธรรมทั้ง 7 ประการย่อมนำบุคคลนั้นไปสู่ความมีคุณค่าอย่างแท้จริง เรียกได้ว่าเป็นคนสมบูรณ์แบบ เป็นคนดีแท้ เป็นบุคคลที่น่าคบหาสมาคมด้วยเป็นอย่างยิ่งซึ่งการกระทำหรือพฤติกรรมของเขา มีความเหมาะสมถูกต้องปราศจากความผิดพลาด นำพาประโยชน์มาให้ทั้งแก่ตนเองและสังคมโดยรวม สามารถนำหมู่ชน สังคม และประเทศชาติไปสู่ความสันติสุขและความเจริญก้าวหน้าตลอดไป

ดังนั้น ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าหากนำหลักสัปปุริสธรรม 7 มาประยุกต์ใช้สอนควบคู่ไปกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จะทำให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักและรู้จักตนเองเพิ่มมากขึ้น เพราะหลักเศรษฐกิจพอเพียง ก็เน้นการพัฒนาที่สมดุลสามารถรับการเปลี่ยนแปลง ทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี ซึ่งหากผู้เรียนนั้นสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ก็สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งในระดับตนเอง ครอบครัวและสังคมได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสหบารุงวิทยา
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสหบารุงวิทยา
3. เพื่อเสนอแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสหบารุงวิทยา

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสหบารุงวิทยา แตกต่างกัน
2. นักเรียนที่มีสถานภาพผู้ปกครองต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสหบารุงวิทยา แตกต่างกัน
3. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสหบารุงวิทยา แตกต่างกัน

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสหบารุงวิทยา อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับทฤษฎีแนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 9) ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีพระราชดำรัสไว้ว่า “เศรษฐกิจพอเพียง แปลว่า Sufficiency economy คำว่า Sufficiency economy นี้ไม่มีในตำราเศรษฐกิจ จะมีได้อย่างไร เพราะว่าเป็นทฤษฎีใหม่หมายความว่าเรามีความคิดใหม่และโดยที่ท่านผู้เชี่ยวชาญสนใจ ก็หมายความว่าเราก็สามารถที่จะไปปรับปรุง หรือไปใช้หลักการเพื่อที่จะให้เศรษฐกิจของประเทศและโลกพัฒนาดีขึ้น”

ความหมายหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พระมหาประทีป พรหมสิทธิ์ (2545) กล่าวว่า เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองอยู่ได้ โดยไม่ต้องเดือดร้อน ซึ่งต้องสร้างพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน คือให้ตนเองสามารถอยู่ได้อย่างพอกินพอใช้ สอดคล้องกับปรียานุช พิบูลสรารุช (2549) กล่าวว่าหลักปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวัง

แนวทางการปฏิบัติตนและการดำเนินชีวิตอันพึงประสงค์ ดังนี้

1. ปฏิบัติตนให้มีความพอประมาณ รู้จักการประมาณตน รู้จักศักยภาพของตนที่มีอยู่ 2. ปฏิบัติตนอย่างมีเหตุผล ปฏิบัติสิ่งต่างๆบนพื้นฐานของความมีสติปัญญา ยึดทางสายกลางในการปฏิบัติ 3. มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ 4. มีความรอบรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง สามารถคิดวิเคราะห์และปฏิบัติด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง 5. ปฏิบัติตนและดำเนินวิถีชีวิตอย่างมีคุณธรรมตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน เพียรพยายาม แบ่งปัน มีสติปัญญา มีวินัย พึ่งตนเอง แบ่งปัน เอื้ออาทร รับผิดชอบและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

สรุปได้ว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ วิธีการดำเนินชีวิตของคนโดยการพึ่งตนเอง มีความประหยัดพัฒนาตนเองให้มีการเรียนรู้ ภูมิปัญญาสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น รู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณค่า อย่างยั่งยืน มีจิตสำนึกที่ดีต่อตนเอง และสังคม ช่วยเหลือเกื้อกูลกันถือเป็นแนวทางที่คนไทยจะต้องรู้เพื่อนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนที่จะเป็นกำลังของประเทศในอนาคต ครูจึงควรย้าความรู้เศรษฐกิจพอเพียงไปส่งเสริมในโรงเรียน

2. หลักสัปปุริสธรรม 7

จากการศึกษา ค้นคว้าเอกสาร ตำราวิชาการต่างๆ มีนักวิชาการให้แนวคิดและความหมายการจัดการเรียนรู้และความหมายหลักสัปปุริสธรรม 7 ดังนี้

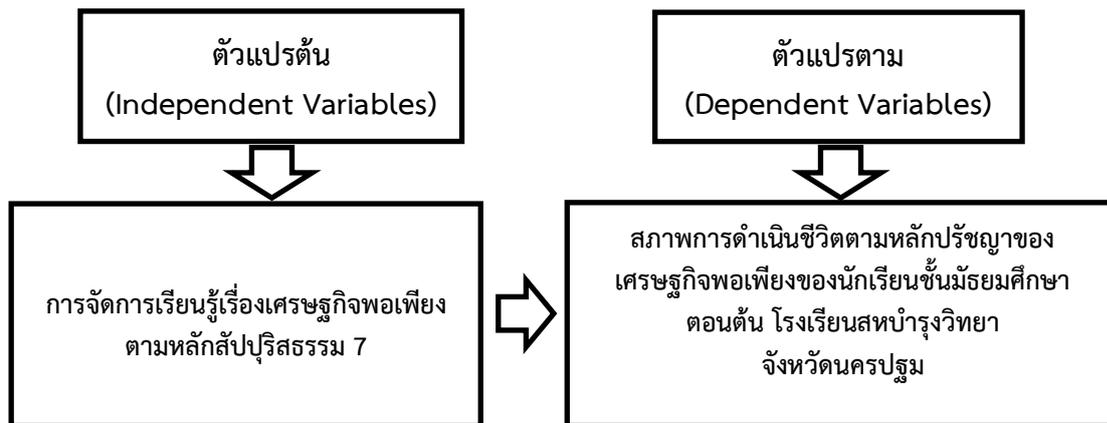
สัปปุริสธรรม 7 หมายถึง คุณธรรม 7 ประการที่บริบูรณ์ในผู้โดย้อมบุคคลนั้นให้เป็นสัปปุริสชนที่เจริญด้วยคุณสมบัติควรแก่ความเคารพนับถือของชนทั้งหลาย ทำให้บุคคลนั้นสามารถปฏิบัติกิจการงานให้บรรลุผลสำเร็จด้วยดีและเป็นหลักปฏิบัติเพื่อทำคนให้เป็นผู้สงบสุขและความเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าได้

สัปปุริสธรรม (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) หมายถึง ธรรมของสัตบุรุษ ธรรมของคนดีธรรมที่ทำให้เป็นสัตบุรุษมี 7 ประการ คือ 1) ฉั่มมัณฺเฑตา รู้หลักหรือรู้จักเหตุ 2) อัถถัญญตา รู้ความมุ่งหมายหรือรู้เหตุผล 3) อัถตัญญตา รู้จักตน 4) มัตตัญญตา รู้จักประมาณ 5) กาลัญญตา รู้จักกาลเวลา 6) ปรีสัญญตา รู้จักชุมชน สังคม 7) ปุคคสัญญตา รู้จักบุคคล คุณธรรม 7 ประการอันเป็นคุณสมบัติภายในตัวผู้นำ ซึ่งมีคุณสมบัติทั้ง 7 ประการนี้เป็นองค์ประกอบและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกันอย่างสมบูรณ์ที่จะทำให้ผู้นำสามารถจัดการ สามารถปฏิบัติการในภาระงานทุกอย่างให้บรรลุผลสำเร็จได้ตามเป้าหมาย (พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ. ปยุตโต, 2556)

สรุปได้ว่า สัปปุริสธรรม 7 คือ คุณธรรมที่สำคัญสำหรับสัปปุริสชน หรือคนดี คุณธรรมทั้ง 7 ประการย้อมนำบุคคลนั้นไปสู่ความมีคุณค่าอย่างแท้จริง เรียกได้ว่าเป็นคนสมบูรณ์แบบ เป็นคนดีแท้ เป็นบุคคลที่น่าคบหาสมาคมด้วยเป็นอย่างยิ่งซึ่งการกระทำหรือพฤติกรรมของเขา มีความเหมาะสม ถูกต้องปราศจากความผิดพลาด นำพาประโยชน์มาให้ทั้งแก่ตนเองและสังคมโดยรวม สามารถนำชุมชน สังคม และประเทศชาติไปสู่ความสันติสุขและความเจริญก้าวหน้าตลอดไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ แบบทดลองขั้นต้น (Pre-Experimental Research) ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ประกอบด้วย ฉั่มมัณฺเฑตา เป็นผู้รู้จักเหตุ อัถถัญญตา เป็นผู้รู้จักผล อัถตัญญตา เป็นผู้รู้จักตน มัตตัญญตา เป็นผู้รู้จักประมาณ กาลัญญตา เป็นผู้รู้จักกาล ปรีสัญญตา เป็นผู้รู้จักบริษัท ปุคคสัญญตา เป็นผู้รู้จักบุคคล โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ แบบทดลองขั้นต้น (Pre-Experimental Research) คือ การวิจัยเชิงทดลอง เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสหบำรุงวิทยา อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม โดยใช้แบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One-Group Pretest-Posttest Design) พื้นที่วิจัย คือ โรงเรียนสหบำรุงวิทยา อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสหบำรุงวิทยา จังหวัดนครปฐม จำนวน 266 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 จำนวน 20 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชนิด ได้แก่ 1) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสหบำรุงวิทยา จังหวัดนครปฐม มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ ใช้ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน 2) แบบทดสอบจำนวน 10 ข้อ แบบ 4 ตัวเลือก ใช้ศึกษา ใช้แบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One-Group Pretest-Posttest Design) นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติ ความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

ผลการวิจัย

การจัดการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสหบำรุงวิทยา

ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสหบำรุงวิทยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนเศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสี่ปรัศธรรม 7 โรงเรียนสหบํารุงวิทยา จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวม

การจัดการเรียนการสอน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสี่ปรัศธรรม 7 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสหบํารุงวิทยา	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านเนื้อหา	3.76	0.71	มาก
2. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	3.74	0.82	มาก
3. ด้านชุดการเรียนรู้	3.71	0.82	มาก
4. ด้านคุณประโยชน์จากชุดการเรียนรู้	3.69	0.79	มาก
รวม	3.72	0.74	มาก

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าการจัดการเรียนการสอน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสี่ปรัศธรรม 7 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสหบํารุงวิทยา ในด้านเนื้อหา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย = 3.76 รองลงมา คือด้านกิจกรรมการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย = 3.74 และด้านคุณประโยชน์จากชุดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด = 3.69

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสี่ปรัศธรรม 7 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสหบํารุงวิทยา

ผลการวิจัยพบว่า ผู้วิจัยได้สรุปผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสี่ปรัศธรรม 7 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสหบํารุงวิทยา ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐาน การวิจัย โดยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปรได้แก่ เพศ สถานภาพผู้ปกครอง และการเข้าร่วมกิจกรรมในโรงเรียน โดยแสดงด้วยค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการทดสอบค่าเอฟ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรมากกว่า 2 ค่า เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยมีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด โดยทดสอบภายใต้ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสี่ปรัศธรรม 7 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสหบํารุงวิทยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐาน	ตัวแปรทดสอบ	F	sig	ผลการวิเคราะห์	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
	ปัจจัยส่วนบุคคล				
1	เพศ	2.466	0.086	-	✓
2	สถานภาพผู้ปกครอง	1.396	0.235	-	✓
3	การเข้าร่วมกิจกรรมในโรงเรียน	1.148	0.329	-	✓

การนำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสหบำรุงวิทยา

ผลการวิจัย พบว่า การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสหบำรุงวิทยา

การจัดการเรียนรู้หรือการสอนเป็นงานที่ครูทุกคนต้องใช่วิธีต่าง ๆ มากมายเพื่อให้นักเรียนสนใจที่จะเรียนรู้และเกิดผลตามที่ครูคาดหวัง การจัดการเรียนรู้จัดเป็นศาสตร์ที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถตลอดจนประสบการณ์อย่างมาก ครูบางคนอาจจะละเลยเรื่องของการออกแบบการจัดการเรียนรู้หรือการออกแบบการสอน ซึ่งเป็นงานที่ครูจะต้องทำก่อนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

ครูทุกคนผ่านการศึกษาและได้เรียนรู้เกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้อยู่แล้ว ในอดีตการออกแบบการจัดการเรียนรู้จะเริ่มต้นจากการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การดำเนินการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ปัจจุบันการเรียนรู้ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เขามามีบทบาทต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งนักเรียนสามารถเรียนรู้ได้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัว ดังนั้นการออกแบบการจัดการเรียนรู้จึงเป็นกระบวนการสำคัญที่ครูจำเป็นต้องดำเนินการให้เหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งสอดคล้องกับนายพิสิษฐ ประวัตินุชรา กล่าวว่า ครูควรศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้พัฒนาครบทุกสมรรถนะสำคัญที่กำหนดไว้ในหลักสูตร กล่าวคือ สมรรถนะในการสื่อสาร การคิดการแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยีรวมถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรและกิจกรรมเสนอแนะเพื่อการเรียนรู้เพิ่มเติมให้เต็มตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งได้กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว

นอกจากนี้ครูสามารถปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพความพร้อมของนักเรียนและสถานการณ์เฉพาะหน้าได้ซึ่งจะใช่เป็นผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะได้แผนการจัดการเรียนรู้ได้อำนวยความสะดวกให้ครูโดยได้พิมพ์โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design ให้ครูเพิ่มเติมเฉพาะส่วนที่ครูปรับปรุงเองไว้ด้วยแล้ว

ตารางที่ 3 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้/สาระการเรียนรู้

ลำดับที่	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้/สาระการเรียนรู้	จำนวน (ชั่วโมง)
1	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3
2	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง หลักแนวคิด/หลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3

อภิปรายผลการวิจัย

การจัดการเรียนการสอน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสหบำรุงวิทยา โดยภาพรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่ออภิปรายผลตามรายด้านพบว่า ทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ด้านเนื้อหา 2) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน 3) ด้านชุดการเรียนรู้ 4) ด้านคุณประโยชน์จากชุดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากเหมือนกันทั้งหมด มีค่าเฉลี่ยรวม 3.72 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระจำรัส สวาสโพธิกลาง (2559) พบว่า 1) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 130 คิดเป็นร้อยละ 54.4 มีอายุ 30-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.2 มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ

50.2 มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 68.2 มีอาชีพอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 40.6 มีรายได้รวมต่อเดือน 5,000-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 34.7 2) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อกันประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 โดยรวมอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยมีเท่ากับ 3.80 เมื่อพิจารณาเป็นรายได้ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ 3) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และบุคคลที่มีอายุ อาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มีเพศระดับการศึกษา รายได้ รวมต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 4) แนวทางในการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการบริหารจัดการชุมชน พบว่า คนทำงานโดยการนำหลักสัปปุริสธรรม 7 มาประยุกต์ใช้ในด้านต่างๆ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาและความต้องการในชุมชน แสดงความคิดเห็นวิจารณ์การทำงานและร้องทุกข์เรื่องราวต่างๆได้ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาตนเองและชุมชนอยู่เสมอ สอดคล้องกับการวิจัยของพระพันธ์เทพ เลิศรัตน์พงษ์สิน และ ธาณี สุวรรณประทีป (2566) พบว่า แนวทางการส่งเสริมการจัดการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน ควรมีการวางแผน กำหนดเป้าหมาย เพื่อส่งเสริมการจัดการที่เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติ ด้วยหลักสัปปายะ 7 ทั้งในด้านสถานที่ การสัจจร การเผยแพร่ธรรม บุคลากร อาหาร อากาศและสภาพแวดล้อม เพื่อผลของการปฏิบัติที่ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป และสามารถนำหลักธรรมไปเป็นแนวทางเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตในสังคมต่อไป

ผลตามสมมติฐานการจัดการเรียนการสอน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสหบารุงวิทยา โดยจำแนกตามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

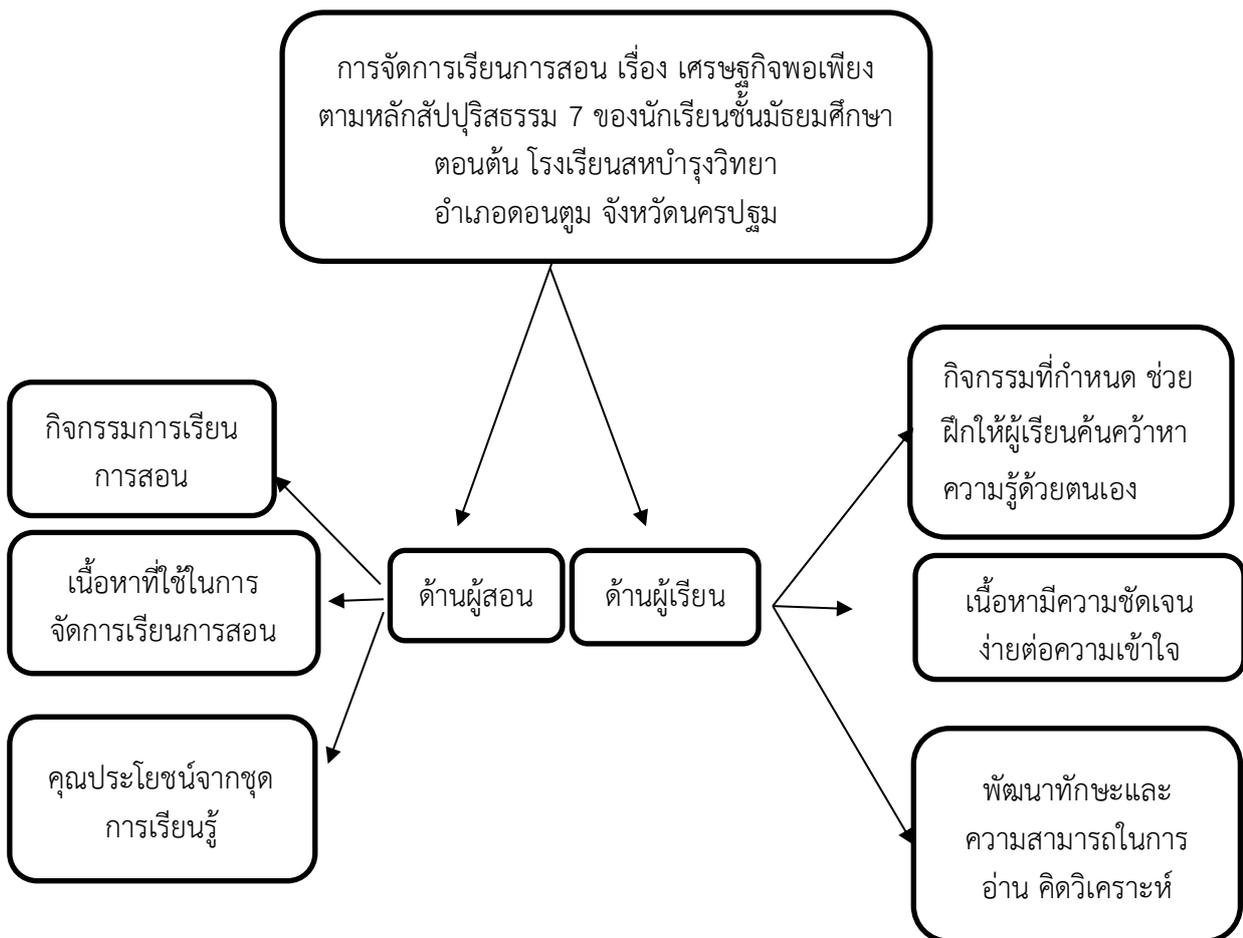
ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักเรียนที่มีเพศ สถานภาพผู้ปกครอง และการเข้าร่วมกิจกรรมในโรงเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสหบารุงวิทยา ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระยยุทธศิลป์ ยุทธสิปป (2559) พบว่า 1) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานโดยการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.85 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่ามีความคิดเห็นต่อการบริหารงานโดย การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษา และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน 3) ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ต่อการบริหารงานโดยการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 คือ ประชาชนมีความผูกพันกับองค์กรน้อย ประชาชนไม่ค่อยมีส่วนร่วมกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชนไม่ค่อยได้รับสวัสดิการหรือแบ่งปันผลประโยชน์ต่างๆแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง เสมอภาคเท่าเทียมกัน ข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านค้อ พบว่า ควรทำงานรับใช้ประชาชนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย วางแผนการทำงานให้เหมาะสม เรียงลำดับความสำคัญของปัญหาโดยคำนึงถึงหลักเหตุผล รู้ว่าองค์กรที่บริหารอยู่เป็นอย่างไรว่ามีจุดด้อย จุดเด่น จัดสรรงบประมาณให้ทั่วถึงประชาชน จัดสวัสดิการหรือแบ่งปันผลประโยชน์ต่างๆให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึงเสมอภาคเท่าเทียมกัน

การนำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสหบารุงวิทยา พบว่า ครูควรนึกถึงพฤติกรรมหรือการแสดงออกของนักเรียน โดยพิจารณาจากผลงานหรือชิ้นงานที่เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนเกิดผลลัพธ์ปลายทางตาม

เกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้ว และเกณฑ์ที่ใช้ประเมินควรเป็นเกณฑ์คุณภาพในรูปของมิติคุณภาพ อย่างไรก็ตาม ครูอาจจะมีหลักฐานหรือใช้วิธีการอื่น ๆ เช่น การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน การสัมภาษณ์การศึกษาค้นคว้า การฝึกปฏิบัติขณะเรียนรู้ประกอบด้วยก็ได้ สอดคล้องกับ พระมหาประทีป พรหมสิทธิ์ (2545) กล่าวว่า เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองอยู่ได้ โดยไม่ต้องเดือดร้อน ซึ่งต้องสร้างพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน คือให้ตนเองสามารถอยู่ได้อย่างพอกินพอใช้ สอดคล้องกับปรียานุช พิบูลสรารุช (2549) กล่าวว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวัง

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสหบำรุงวิทยา อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม ได้พบว่าเป็นอีกวิธีที่สามารถทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นได้ ซึ่งเกิดองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ในการวิจัย

สรุป

สรุปได้ว่าการวิจัยเรื่อง “การจัดการเรียนการสอน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสหบำรุงวิทยา อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม” พบว่า การจัดการเรียนรู้ต้องจัดควบคู่ กับการวัดและประเมินผลตามภาระ/ชิ้นงานที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้เสนอการวัดและประเมินผลครบทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม และด้านทักษะ/กระบวนการ เน้นวิธีการวัดที่หลากหลายตามสถานการณ์จริง การดูร่องรอยต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการดูกระบวนการทำงานและผลผลิตของงาน โดยออกแบบการประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียน หลังเรียน และแบบทดสอบประจำหน่วยการเรียนรู้พร้อมแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมิน เพื่ออำนวยความสะดวกให้ครูไวพร้อม ทั้งนี้ครูอาจเพิ่มเติม โดยการออกแบบการวัดและประเมินด้วยมิติคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ปัญหาจากการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมแบบกลุ่ม เป็นกระบวนการที่สามารถทำให้นักเรียนเกิดความรู้ ทักษะการคิด ทักษะการจัดการกับความรู้ ทักษะการแสดงออก มากกว่าการทำกิจกรรมแบบเดี่ยว สารรายวิชาสังคมศึกษาเป็นรายวิชาที่มีเนื้อหาสาระมาก การนำการเรียนรู้แบบมีบูรณาการไปใช้เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ แทนการบรรยายเพียงอย่างเดียวจึงจะทำให้ให้นักเรียนเกิดความสนใจ และส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้นได้ นอกจากนี้ ความตื่นตัวในกิจกรรมด้านพฤติกรรมอาจไม่ก่อให้เกิดความตื่นตัวในกิจกรรมด้านารู้คิดเสมอไป ดังนั้นครู ผู้สอนจะต้องให้ความสำคัญในการจัดการเรียนการสอน เพราะการที่ผู้สอนให้ความสำคัญกับกิจกรรมด้านพฤติกรรมเพียงอย่างเดียว เช่น การฝึกปฏิบัติ และการอภิปรายในกลุ่มของผู้เรียนเอง โดยไม่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมด้านารู้คิด เช่น การลำดับความคิด และการจัดองค์ความรู้ ซึ่งจะทำให้ประสิทธิผลของการเรียนรู้ลดลง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรให้คำแนะนำในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในการทำกิจกรรม
2. เนื้อหา และเวลาของกิจกรรมการเรียนรู้ ควรสอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัด และช่วงชั้นของนักเรียน และเวลาไม่มาก หรือน้อยจนเกินไป
3. การวัดและประเมินผลภายใต้แบบทดสอบควรสอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัด และช่วงชั้นของนักเรียนเช่นกัน คือไม่ยาก หรือง่ายจนเกินไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
 ชาลววิทย์ ชุมศรี และ พชรวิทย์ จันท์ศิริสิริ. (2566). รูปแบบการพัฒนาโรงเรียนอัจฉริยะในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 6(3), 1419-1436.

1292 | การจัดการเรียนการสอน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น โรงเรียนสหบำรุงวิทยา อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม

- ทิพย์วรรณ สุพิเพชร. (2566). นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อการศึกษาในอนาคต. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย*, 5(2), 471-480.
- ปรียานุช พิบูลสรารุช. (2549). *ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พระจำรัส สวาสโทธิกลาง. (2559). *การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ในการบริหารจัดการชุมชน วัดใหม่พิเรนทร์ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2556). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 24). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พระพุทธศาสนาของธรรมสภา.
- พระพันธ์เทพ เลิศรัตน์พงษ์สิน และ ธาณี สุวรรณประทีป. (2566). แนวทางการส่งเสริมการจัดการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานตามหลักสัปปายะ 7 ของสำนักปฏิบัติธรรมวัดป่าเจริญราช จังหวัดปทุมธานี. *วารสารธรรมวัตร*, 4(1), 11-23.
- พระมหาประทีป พรหมสิทธิ์. (2545). *การศึกษาวิเคราะห์เชิงปรัชญาเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระยุทธศิลป์ ยุทธสีปโป (อุปศรี). (2559). *การบริหารงานโดยการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านค้อ อำเภอโพธารวม จังหวัดนครพนม*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสุริยา ไชยประเสริฐ และ ภาสกร เรืองรอง. (2566). การพัฒนารูปแบบสื่อจักรวาลนฤมิต ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบไตรสิกขาด้วยการใช้เทคนิคการเล่าเรื่องผ่านสื่อสังคม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องพุทธประวัติสำหรับนักเรียนธรรมศึกษาชั้นตรี ระดับชั้นมัธยมศึกษา. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 6(2), 1067-1077.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ราชัญ สมทบ. (2566). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ฐานวิถีชีวิตใหม่ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย*, 5(2), 659-672.
- Damnoen, P. S., Siri, P., Supattho, P. S., & Kaewwilai, K. (2021). The Development of Student Characteristics in According to the Nawaluk Framework of the Buddhist Integration of Buddhapanya Sri Thawarawadee Buddhist College. *Asia Pacific Journal of Religions and Cultures*, 5(2), 126-135.
- Phumphongkhochasorn, P., Damnoen, P. S., Suwannaprateep, T., & Phoomparmarn, U. (2021). National Educational Standards and the Improvement of Thai Education System with World Class. *Asia Pacific Journal of Religions and Cultures*, 5(1), 75-86.